

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI

PUNEREA ÎN EXECUTARE A HOTĂRÎRILOR JUDECĂTOREȘTI ÎN MATERIE PENALĂ
CURICULUM

FORMATOR:

Anatolie Munteanu

Directorul Centrului pentru Drepturilor Omului din

Republica Moldova Avocatul Parlamentar

CHIȘINĂU -2012

I. PRELIMINARII

Faza trimiterii spre executare a hotărîrilor judecătorești constituie etapa finală a procesului alături de punerea în executare a hotărîrilor, sau altfel spus faza cînd participanții la proces resimt efectele procesului penal ca act al justiției. Importanța acestei etape a procesului este evidentă, or comportă consecințe asupra făptuitorului cît și asupra victimei (părții vătămate), iar ca finalitate scoate în evidență momentul triumfării adevărului și restabilire a echității sociale.

Experința în acest domeniu statuiază asupra mai multor carențe determinate atît de factori obiectivi: imperfecțiunea cadrului normativ, volumul mare de lucru, lipsa asistenților tehnici etc., dar și celor subiectivi : capacitatea judecătorului de a organiza lucrul, etica și deontologia judecătorului și lucrătorilor tehnici, etc. Reeșind din circumstanțele enunțate, curriculumul în cauză, cu referire la executarea hotărîrilor judecătorești în materi penală, derivă din abordarea celor mai caracteristice deficiențe de ordin procesual privitor la faza de trimitere spre executare și punere în executare a hotărîrilor judecătorești. În acest context, mai multe probleme de drept scoase în evidență, aprecierea jurisprudenței CtEDO în această dimensiune, au ca scop cultivarea la audienții cursului a abilităților de a se orienta corect în diverse situații practice ajutîndu-i să adopte soluții procesuale corecte.

II. OBIECTIVELE GENERALE

Cunoaștere și înțelegere:

- să identifice sistemul execuțional penal din RM și orientarea lui spre corijarea efectivă și resocializarea persoanelor care au încălcat legea;
- să cunoască și aplice legislația în domeniul executării hotărârilor judecătorești, a tratatelor și convențiilor internaționale la care Republica Moldova este parte
- cunoașterea și aplicarea jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului referitoare la respectarea termenilor și a procedurii de executare a hotărârilor judecătorești
- să identifice problemele actuale în domeniul aplicării normelor execuțional penale, situațiile în care legislația este imperfectă și căile procesuale corecte de rezolvare a lor.

La nivel de cunoaștere și înțelegere:

- să identifice sistemul execuțional penal din RM și orientarea lui spre corijarea efectivă și resocializarea persoanelor care au încălcat legea;
- să cunoască și aplice legislația în domeniul executării hotărârilor judecătorești, a tratatelor și convențiilor internaționale la care Republica Moldova este parte
- să identifice problemele actuale în domeniul aplicării normelor execuțional penale, situațiile în care legislația este imperfectă și căile procesuale corecte de rezolvare a lor.
- să identifice faza de trimitere spre executare și punere în executare a hotărârilor judecătorești în materie penală;
- să identifice modul de întocmire a actelor procesuale legate de faza punerii în executare a hotărârilor judecătorești;
- să identifice chestiunile care apar la punerea în aplicare a pedepsei penale;
- să caracterizeze efectele și consecințele nerespectării legii la faza trimitere spre executare și punere în executare a hotărârilor judecătorești.

La nivel de aplicare:

- să aplice corect normele de executare a hotărârilor la lecțiile practice;
- să posede deprinderi practice privind întocmirea actelor cu caracter procesual în materie execuțional penală;
- să generalizeze practica judiciară în cazul executării actelor cu caracter penal;
- să argumenteze deficiențele în aplicarea legislației;
- să cunoască instanțele și autoritățile cu competențe pertinente fazei de punere în executare a hotărârilor judecătorești;
- să aplice jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului referitoare la respectarea termenilor și a procedurii de executare a hotărârilor judecătorești.

La nivel de integrare:

- să înainteze propuneri de perfecționare a legislației în domeniul executării actelor cu caracter penal;
- să estimeze rolul practicii judiciare în perfecționarea legislației de executare a actelor judecătorești cu caracter penal;
- să soluționeze contestările împotriva actelor executorului judecătoresc;
- să întocmească acte judecătorești de dispoziție ca efect al examinării contestărilor în materie de executare penală.
- să aprecieze modul de interacțiune cu organele care pun în executare hotărârile judecătorești în materie penală;
- să estimeze modul de examinare a chestiunilor de punere în executare a hotărârilor judecătorești în materie penală în funcție de materia solicitării.

III. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Codul disciplinei	Semestrul	Numărul de ore		Evaluarea	Responsabili de disciplină
		C	S		
	II	4	10	Colocviu diferențiat	Anatolie Munteanu

Tematica și repartizarea orientativă a orelor de curs

Nr.	TEMA	Realizarea în timp
1.	Rămânerea definitivă și trimiterea spre executare a hotărârii instanței de judecată.	2
2.	Probleme de drept în faza exminării chestiunilor legate de executare a pedepsei.	1
3	Particularități ale executării pedepsei cu închisoarea de către bărbați, femei și minori.	1
	Total	4

Tematica și repartizarea orientativa a orelor de seminar:

Nr.	TEMA	Realizarea în timp
1.	Rămânerea definitivă a hotărârii instanței judecătorești. Probleme de drept privitor la redactarea hotărârilor judecătorești.	2
2.	Aspecte practice privind trimiterea spre executare și caracterul obligatoriu al hotărârii judecătorești.	2
3.	Probleme de drept și aplicare a dreptului identificate la punerea în executare a hotărârilor judecătorești în materie penală.	4
4	Influența mediului penitenciar asupra comportamentului deținuților maturi și minori.	2
	Total	10

IV. OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI CONȚINUTURI

OBIECTIVELE DE REFERINȚĂ	TEME
<p>Audientul trebuie :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Să identifice momentul rămânerii definitive a hotărârilor judecătorești - Să deprindă procedee și consecutivitatea aplicării acestora pentru asigurarea trimiterii spre executare a hotărârilor judecătorești - Să cunoască impactul nerespectării procedurii de trimitere spre executare; - Să cunoască spațiul de activitate a hotărârilor judecătorești; - Să cunoască riscurile nerespectării prevederilor legii;: - Să aplice corect normele execuțional-penale; 	<p>Tema 1. Rămânerea definitivă, redactarea hotărârii judecătorești. Probleme de drept privitor la redactarea hotărârilor judecătorești.</p> <p>Identificarea momentului rămânerii definitive:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Hotărârii primei instanțe; b) Hotărârii instanței de apel; c) Hotărârii instanței de recurs. <p>Efectele juridice și consecințele nerespectării termenului de redactare a hotărârii:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Îngrădirea dreptului de acces la justiție; b) impactul asupra termenului rezonabil de examinare; c) modalități de control a riscurilor disciplinei executorii.
<p>Audientul trebuie :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Să cunoască autoritatea competentă de trimiterea spre executare a hotărârii judecătorești; - Să identifice instanțele competente de punerea în executare a hotărârilor pronunțate de diferite instanțe; - Să cunoască organele care asigură punerea în executare a hotărârilor; - Să deprindă tehnici de întocmire a actelor legate de trimiterea spre executare a hotărârilor judecătorești; - Să cunoască și aplice procedeele de trimitere spre executare a hotărârii; 	<p>Tema 2. Aspecte practice privind trimiterea spre executare și caracterul obligatoriu al hotărârii judecătorești.</p> <p>Deficiențe constatate la trimiterea spre executare a hotărârii.</p> <ul style="list-style-type: none"> a) caracterul obligatoriu al hotărârilor judecătorești; b) organele care asigură punerea în executare a pedepsei, măsurii de siguranță, măsurii preventive. c) emiterea dispoziției de executare și trimiterea hotărârii judecătorești organului însărcinat cu punerea în executare a hotărârii. <p>Studiu de caz. (dosarul C judecătoria Soroca.)</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Să cunoască spectrul problemelor tipice la faza de examinare a chestiunilor privind punerea în executare a hotărârilor judecătorești; - Să adopte soluții corecte la faza determinării competenței pentru examinarea diferitor chestiuni privind punerea în executare a hotărârilor judecătorești; - Să acumuleze deprinderi practice de a se orienta în diferite situații procesuale ce țin de exminarea chestiunilor privind punerea în executare a hotărârilor judecătorești; 	<p>Tema 3. Probleme de drept și aplicare a dreptului identificate la punerea în executare a hotărârilor judecătorești în materie penală.</p> <p>1. Soluții practice referitoare la stabilirea instanței competente a soluționa chestiunile privind executarea hotărârilor judecătorești:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Particularități de competență la examinarea chestiunilor specificate în art 469 CPP <ul style="list-style-type: none"> - Aspecte practice privind examinarea chestiunilor prevăzute de art.469 alin. 1) p.5, p.11) și 14) CPP - Aspecte practice privind examinarea altor chestiuni prevăzute de art. 469CPP b) Particularități de stabilire a locului examinării examinării chestiunilor prevăzute de art. 469 CPP. <p>2. Deficiențe la liberarea de la excecutarea</p>

	pedepsei a persoanelor grav bolnave. <i>Studiu de caz.</i>
<p>- Să cunoască realitatea mediului penitenciar în RM prin prisma recomandărilor organismelor internaționale și impactul acestuia asupra compartimentului deținuților;</p> <p>- Să conștientizeze importanța și valoarea deciziilor adoptate în calitate de judecători și procurori din perspectiva realizării sarcinilor pedepsei penale;</p>	<p>Tema 4. Influența mediului penitenciar asupra comportamentului deținuților maturi și minori.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Comportamentul deviant influențat de mediul penitenciar. Realizarea atribuțiilor de serviciu de către angajații DIP. Cazurile de suicid. Dreptul la viață prin prisma jurisprudenței CtEDO. 2. Detenția separată a condamnaților. Art.205 CE. 3. Particularitățile executării pedepsei în penitenciarele pentru minori. Art. 253 CE 4. Garanții pentru condanate cu copii în penitenciarele din RM

VI. EVALUAREA DISCIPLINEI

Evaluarea continuă:

Participarea audiențelor în cadrul activităților practice (răspunsuri orale, participare la dezbateri, prezentări de rapoarte, lucrări scrise).

În cadrul activităților practice se va realiza:

- Studierea și rezolvarea spețelor;
- Activități de grup;
- Studiu de caz;
- Studierea dosarelor, a actelor procedurale;
- Studiu individual a literaturii de specialitate, a experienței naționale și internaționale din domeniu;
- Modelări/simulări de situații concrete.

Evaluarea finală:

Mostră:

1. Subiect

Indicați calea procesuală oferită participanților la proces pentru a se asigura de respectarea termenului rezonabil de judecare a cauzei.

2. Speță

Condamnatul „A” executând pedeapsă penală în penitenciarul din or. Lipcani pentru omor cu premeditare a două persoane, la 20.07.2011, lucrând în atelierul penitenciarului a suportat un accident, urmare a căruia s-a îmbolnăvit de o boală gravă. Starea generală a sănătății nu-i permite condamnatului să se îngrijască fără ajutorul altor persoane.

Identificați autoritățile statului competente și obligate să reacționeze în circumstanțele descrise. Comentați cu referire la sursă competențele organelor identificate: a) în materie de drept material și procesual, b) în materie de drept execuțional.

VII. REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Codul de executare al Republicii Moldova,
2. Statutul executării pedepsei de către condamnați, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.091, 2006.
3. S.Carp, C.Osadcii, O.Rusu. Drept execuțional penal, Centrul poligrafic Academia „Ștefan cel Mare”, Chișinău, 2007.
4. P. Zidaru. Drept execuțional penal. București, ALL BECK, 2001.
5. Nicolae-Anghel Nicolae. Dreptul executării sancțiunilor penale. Editura Universității Titu Maiorescu. București, 2001.
6. M.Lașcu, S. Mantaluța. Drept execuțional-penal. Chișinău, 2003.
7. A.M. van Kalmthout. Reintegrarea socială și supravegherea infractorilor în opt țări ale lumii. Sitech. Craiova, 2004.
8. Н.А.Белый. Пенитенциарное право Республики Молдова. Кишинёв, 2001.